

Takoví jsme byli .....
aneb
Čtení z místních kronik

Obecní kronika Drnholce v roce 1964

V úvodu zápisu za tento rok je připravena osnova zápisu, ale čtenář se mnoho ze zápisu nedozví, neboť skutečnosti, které se toho roku staly nejsou bohužel zaznamenány.

Rok 1964

Zápisy pro tento rok jsou zajímavé a velmi poučné.

Počasí 1964

povšechný ráz počasí

počasí dle měsíců

1. leden
2. únor
3. březen
4. duben
5. květen
6. červen
7. červenec
8. srpen
9. září
10. říjen
11. listopad
12. prosinec

fenologické záznamy: Na podzim sucho, některé hony nebylo možno orat

Vodní hospodářství

- Závadné vody – vadná nádoba pro odběr vody pro školní kuchyň. Byl dán zákaz použití nádoby
- Práce na vodovodu – vodovod do 27. listopadu nebyl ještě dokončen, scházely materiály, hlavně potrubí
- Povodně Dyje?????
- Prameny v katastru obce – studně a výpustě

Rozbor vody (vodovod)

pH 7,0, chloridy 17,75, mikroby 00, k pití požitelná

V červenci 1964 byla hlášena otrava ryb v Dyji. Byl dán zákaz koupání a jiného použití vody z Dyje

Voda na nádvoří míchárny

Nález: fekálně znečištěna, saprofytické zárodky, vyšší množství organických látek. Proto je tato voda závadná a k pití nepoužitelná

Zemědělství 1964

- Do pracovního poměru v zemědělství nastoupili tito žáci : Huserková Emilie, Marková Marta, Mikulčíková Františka, Dobrovolný Jaroslav, Klimentová Eva. První čtyři pracují na ČSSS v Drnholci, pátá v JZD Iván
- Nábor do cukrovaru Hrušovany byl překročen (+3 ženy)
- Letos byla slušná a pěkná úroda brambor výnos byl 107 q/ha (včetně raných)
- na katastru obce jsou jen dvě hospodářství statek v Drnholci a hospodářství na Výsluní
- Cukrovka byla odvezena do 25. listopadu, též orba se chýlí ke konci
- Sklizeň kukuřice šla letos rychle, posloužil dobře kombajn
- Jarní práce
- Senoseče
- Žně v roce 1964
- Výnos polí v roce 1964
- Mechanizace v roce 1964
- Podniky ČSSS v roce 1964
- Různosti v zemědělství 1964

Zdravotnické věci

- Obrna – výskyt nebyl hlášen
do ústavu pro tělesně vadné Tureček Josef (1948) – meningitis (operace)
- Epidemické nemoci
- Nemocnost 1964
- Úmrtnost 1964
- Nehodovost, úrazy
- Výskyt TBC
- Výskyt rakoviny
- stanice ČSČK
- Kde první pomoc
- lékař
- zdravotnické středisko
- očkování proti obrně
- Z okresní statistiky (1964)
  - 99% matek rodí v ústavech
  - Nemocnost: infekční žloutenka 275, tularemie 82, TBC (nově) 155, TBC (aktivní) 1052, obrna od roku 1960 se nevyskytla

Sociální péče

- Důchody
  - invalidní
  - výchovné
- zaopatřovací příspěvek
- majetkové poměry občanů
- umístění v domovech důchodců
  - Skalice
  - Božice
- umístění v protialkoholických léčebnách
- umístění v ústavech TBC
- umístění v dětském domově : Tichý Stanislav
- jednorázové výpomoci

Prodejny

- Jednota – hlavní prodejna
- textil
- obuv
- kovomat
- jiné

Pohyb obyvatelstva

- Osoby, které amjí v roce 1964 19 let : 14 žen a 17 mužů
- Narození
- Zemřelí
- Oddaní:
- Církevní obřady:
  - křty
  - pohřby
  - oddavky
- Příchozí v roce 1964
- Kteří se v roce 1964 odstěhovali
- Obyvatelstvo podle národnosti
- Obyvatelstvo (počet)
  - 1935
  - 1945
  - 1964/5
- Pracovní síly
  - Státní statek
    - zdejší
    - cizí
      - z okolí
      - ze Slovenska
  - Škola
  - MNV
  - Jiné
  - Jednota

Jména ulic v Drnholci od roku 1960

Lidická	Husova	Tovární	Dyjská
Brněnská	Hornická	Výsluní	Palackého
Mlýnská	Havlíčková	Polní	Stavební
Zámek	Náměstí	Hrušovanská	Zahradní
Lékárnická	Dolní	Zámecká	Na rybníčku
Dělnická	Zámečnická	Tyršova	Dvořáková
Vrchlického			

Ve výčtu ulic chybí Wolkerova – Litobratřická

Kulturní poznámky

- ❑ V červnu 1964 byli v Drnholci pionýři z Gottwaldova. byl zde zřízen tábor mládeže, naši pionýři si s gottwaldovskými dětmi dobře rozuměli
- ❑ Školní jídelna byla letos ve špatném stavu. hygienické poměry byly velmi nedostatečné
- ❑ V budově sokolovny byla ustanovena domovnice (Divácká Pavla)
- ❑ Sběr odpadových surovin (v roce 1963):
  - ❑ papír 9056 kg
  - ❑ kosti 186 kg
  - ❑ textil 2465 kg
  - ❑ železo 9350 kg
  - ❑ barevné kovy 4,75 kg

Údržba obce

- ❑ Údržbu příkop provádí podnik Státní silnice
- ❑ Cesty v obci udržují občané sami a státní statek
- ❑ Hřbitov je udržován v pořádku
- ❑ Bylo postaven onov érumiště (smetiště)

Základní devítiletá škola

(poznámky pro rok 1963)

- ❑ Počet žáků:438, z toho dojíždějících do Drnholce 46
- ❑ Národnost žáků
  - ❑ 92% české národnosti
  - ❑ 7 % slovenské
  - ❑ 1% bulharské národnosti
- ❑ Povolání rodičů:
  - ❑ 50% zemědělci
  - ❑ 40 % dělníci
  - ❑ 10 = inteligence a důchodci
- ❑ Škola má dvě budovy :
  - ❑ na Svatoplukově ulici (postavená 1884)
  - ❑ na Kostelní (postavěna 1865)

- V tomto roce ubylo 76 žáků, a to přestěhováním
- Povolání, která si žáci vyvolili,
  - do hornictví 3 žáci
  - do zemědělství 15 žáků
- Náboženskou výuku navštěvovalo 77 žáků (tj. 19%)
- Na ZDŠ byl letos nedostatek pitné vody. Voda byla zdravotně závadná a tvrdá

Práce komunálních služeb

- V roce 1964 existovaly v Drnholci tyto provozovny:
  - holičská a kadeřnická
  - stolařská
  - stavební a opravářská
  - sklenářská
- Komunální služby měly vlastní informační desku v objektu služeb a propagační skříňku na náměstí
- Služby mají i pěkné razítko (viz přílohu)
- Byly zřízeny i další provozovny: natěračská, dopravní a šrotovna
- Provozovna opravářská pro radio a televizi byla dne 12. května uzavřena, vyklizena a předány klíče

Poznámky

- u sklenářů byl nedostatek skla
- Pracovnice holičských služeb letos těžce onemocněla
- Kino (některé údaje ohledně kina)
  - leden – bylo hráno 15 filmů, max. návštěvnost 148 osob, minimum 30 diváků, z SSSR předvedeny dva filmy
  - únor - bylo hráno 13 filmů (z toho 2 sovětské) , max. návštěvnost 250 osob, minimum 44 diváků
  - březen – hráno bylo 20 filmů, max. návštěvnost 200 osob, minimum 36 osob, z SSSR předvedeny dva filmy

Něco z práce MNV v roce 1964

- Ustavující schůze po volbách se konala 3. července 1964. Dosavadní předseda MNV soudruh Brychta odstoupil k 1. květnu 1964
- Nově zvoleni byli:
  - Josef Hájek předsedou MNV
  - Josef Hrubý tajemníkem MNV
- Z celkového počtu 31 poslanců bylo přítomno 29. Ustavující schůze nového národního výboru se zúčastnil též předseda ONV soudruh Hořčíčka. Referát jeho obsahoval nástin cesty a metody jak získat mládež do zemědělství. Správně udělal s. Hořčíčka, když uvedl tři cesty:
  - přesvědčení – zemědělství – základ společnosti
  - příprava dobrého prostředí pro mládež hlavně v JZD
  - dobrý příklad rodičů a vychovatelů
- Veřejná schůze pléna MNV se konal 25. srpna 1964. Bylo na ní přítomno 73 občanů. Referát o SNP (Slovenském národním povstání) měl soudruh Bureš, ředitel ZDŠ Drnholec

Místní komunikace

V roce 1964 spravovala obec tyto komunikace

- bezprašné vozovky 1,12 km
- dlážděné vozovky 1,12 km
- šterkové vozovky 0,63 km
- nezpevněné vozovky 2,45 km
- 4 mosty, z toho dva z nich jsou betonové lávky

Ale i nedostatky byly:

- Z budov ČSSS často tekla močůvka – žádný toto však nespravil
- V Hornické ulici nesvítilo pouliční osvětlení, ani petrolejová lampa tam nesvítila
- V MH (????) měli mokré řezivo, ale sušárnu si nepostavili
- Též tento rok rozhlas nefungoval, měl být hotový už před volbami. Smutně se praví o zápisu č.4/64 MNV, kde ....“pravilo se, že se to udělá, ale do té doby se nic nestalo“

Ceny nemovitostí

Odhadnuté ceny: domky: 14000Kč 7200Kč 3500Kč
zahrady 1800Kč

Trestnost

Jaká byla morálka? Výtržnosti, opuštění práce, ublížení tělesné, krádeže, alkohol, špína v domech, zneužití vlastních dcer, děti neupravené, bití manželek, špatná výchova, proto odebrání dětí, vloupání, lidé bez pracovního poměru

Co se kradlo? Náramkové hodiny, pistole s náboji, vloupání do OÚNZ (zubní oddělení)

Dosídlenci byli:

- Portl Zdeněk
- Berková Martha

Vystěhovali se:

- Berka
- Šintaj

Slovenské národní povstání

Účastníci:

- Danihel Josef, nar. 1913, bytem Drnholec Výsluní
- Španiel Jan, nar. 1910, bytem Drnholec, Lidická

Byla mu propůjčena pamětní medaile k 20. výročí SNP. Bojoval u Bardejova a u Banské Bystrice jako pěší voják

Úprava hraničního pásma

měla dva odstavce:

- všechny obce okresu břeclavského jsou mimo hraničního pásma
- bylo nutno vrátit všechny propustky

Různé

- Místnost MNV č.5 – dříve místnost VB byla předána do užívání MNV
- K (novému)? trvalému pobytu bylo v roce 1964 ohlášeno 18 osob, mezi nimi dvě z Bulharska

- Letos bylo často vidět výrobky z umělých květů (šiškové věnečky, (pozlacené) smuteční kytice, košíčky
- Památky byly i v tomto roce řádně evidované (socha Herkula v parku, zahrada zámecká, radnice, dům č. 4, fara , zahrada (??) kostel, socha sv. Floriána, socha sv. Jana na mostě, boží muka na rozcestí)
- Autoškola byla v Hrušovanech nad Jevišovkou, byl tam též kurz řidičů
- Všechny okrsky VB byly zrušeny, orgány VB pravidelně docházejí do obcí

O místní lidové knihovně

- V letech 1959 – 64 se vystřídal v knihovně tři knihovníci (učitelka Komárková vedal knihovnu do roku 1962, s. A. Berková do roku 1964, nyní je knihovnicí Alma (Alena?) Odehnalová, učitelka národní školy. Už knihovnice A. Berková udělala v knihovně mnoho práce:
  - Celý knižní fond byl řádně pod jejím vedením obalen
  - scházely však výstavky a nástěnky
  - provoz v knihovně před rokem 1963 byl malý, návštěvnost malá

Ale podle výkazu soudružky Berkové bylo už v roce 1964 124 mladých čtenářů. Horší však byla práce s knihou mezi dospělými – zde se jeví velký nezájem. Dospělých čtenářů v prvním pololetí 1964 bylo pouze osm. Je příznačné pro tento nezájem, že doposud nebyla půjčena ani jedna naučná kniha. V knihovně je málo cestopisů, knih o vaření, o manželství.

Stavba vodovodu 1964

Voda v Drnholci byla trojí:

- voda z katastru tratě Výsluní
- voda ve studních, které se nacházejí v obci, včetně vody ve velké kašně na náměstí
- voda v řece Dyji

Prameny v trati Výsluní (německy Sonneberg) byly známé už ve středověku. Z nich tekla voda do velké kašny na náměstí, voda byla zdravotně nezávadná. Do kašny přitékala hliněnými rourami jež pocházely pravděpodobně z 16. století, z nichž se našlo v roce 1940 asi dvacet.

Studně v obci měly nejvíc závadnou vodu. byly často umístěny v blízkosti hnojišť a míst, kudy tekla močůvka. V kontaktu s tímto znečištěním byla velmi závadná, často příčinou četných onemocnění, např. tyf.

Do kašny na náměstí začala před rokem 1800 též přitékat tato závadná voda. Inženýři tereziánské nadace vadu našli a odstranili.

Voda v Dyji byla mnohokrát znečištěna odpady, močůvkou, hnilobnými látkami, proto se hodí jen irigaci ?????závlaze půdy, umývání nádobí apod.

Voda v Dyji má u obce samé – hlavně při povodních velký průsak a znečišťuje studně na břehu řeky. Již za první republiky byly některé studně v Drnholci prohlášeny za vadné a bylo zakázáno užívat tuto vodu k pití i k vaření

Poznámka

V Drnholci byla již v 18. století značně rozšířena rakovina (viz přednášku pisatele této kroniky v roce 1964 na antropologickém sjezdu v Jeně, DDR „Historické rozšíření rakoviny na území jižní Moravy“)

Případy rakoviny v obcích kolem Drnholce byly do roku 1945 nečetné. Případy TBC však velmi četné. V Drnholci samém měla však už od roku 1790 prioritu rakovina, jak ukazuje rozbor úmrtních matrik. Rakovina se vyskytovala v Drnholci ve všech formách od carcinom pulponum až k carcinom labiovum. Někteří lékaři němečtí před rokem 1945 vyslovili domněnku, že velmi závadná voda v obci je když ne příčinou jedinou, tak jednou z hlavních příčin rakoviny.

Jistě mají půdní poměry určitý vliv jako karcinogenní prvky na výskyt TBC a rakoviny, což jest staletou zkušeností.

Pro asanaci vodního režimu v Drnholci se místní MNV rozhodl už v roce 1963 vybudovat nový trvanlivý a pěkný vodovod. toto rozhodnutí bylo dobré a pro obec velmi nutné, neboť infekční nemoci se zde od roku 1945 často vyskytovaly.

Stavba vodovodu se prováděla ve třech etapách, stavba druhé etapy byla schválena KNV dne 8. září 1964. Náklady na nový vodovod byly značné.

Odkud byl veden nový vodovod? Muselo se hledat dosti daleko od obce, neboť průsakový a povodňový areál řeky Dyje je veliký. Našly se silné prameny SV (severovýchodně) od silnice Drnholec – Brod nad Dyjí přímo ve vinohradech. Pramenný průtok vody z nového pramene je 7,5 l/s. Těsně u silnice byla vybudována přečerpávací a čistící stanice, voda teče železnými rourami do obce.

Hlavní požadavek pro regulaci řeky Dyje je:

- regulace řeky
- bagrování alespoň po dvou letech
- Regulace se týká úpravy břehů, vybudování řádného vodovodu, úpravy malých vodních nádrží a řádné péče o louky
- Bagrování je nutné pro získání kvalitního písku, pro schopnost toku udržet vodu v korytě řeky, pro regulaci jezů, které jsou regulátory vodního stavu

Údaje získané ze záznamů a knih Státního statku v Drnholci pro rok 1964

Jarní práce : začátek 25. února, konec 5. května

Začátek jednocení cukrovky 6. května

Senoseč: začátek 3. května, kvalita sena velmi dobrá

Výnos na hektar byl : seno vojtěškové 41,7 q/ha

seno luční 19,2 q/ha

seno pastevní 18,75 q/ha

Zde končí zápisy kanovníka mikulovského Alfréda Macka. v místní kronice. Poté nebyla kronika pět let vedena. V roce 1970 se stává kronikářkou paní Jana Palíková, která vede kroniku Drnholce do dnešních dnů. Nejprve zaznamenala podle zápisů z jednání rady MNV, co se odehrálo v naší obci. Bohužel chybí podrobně zaznamenané události roku 1968 a následného počátku normalizace. I tak jí patří poděkování za pokus o zaznamenání tehdejších událostí pro mladší občany naší obce, kteří tuto dobu nezažili